

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Holyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 4.

Dolgozó hadsereg.

Nem olyan régen volt, emlékezhetünk mindnyájan a vasuti sztrájk néhány napjára. Ez a pár nap érdekes képét adta a közvélemény formálódásának.

Az első nap a lelkesedés volt. A közönség tapsolt a vasutasoknak, a kik olyan impozáns módon és erélyesen tudtak nyomatékokat adni követeléseiknek. A második nap a kíváncsiság lett: nagy sokaság tolongott az indóházak körül, nézve a nyugodtan pihenő mozdonyokat, vasuti kocsikat. Harmadnap már észrevették, mennyi kárt okozott a sztrájk az egyeseknek, egyre több visszhangra talált az utközben megrekedt utasok, az áruikat hiába váró kereskedők haragja, mikor pedig berobogott a vasuti és táviró ezred katonái által vezetett első vonat, a közönség riadó tapsa és éljenzése fogadta.

Ez volt az első, szívből fakadt taps és éljenzés, a mely a közös hadseregnek pár száz esztendő óta jutott.

A második tapsot most érdemlik ki Budapesten, a gázgyári sztrájk alkalmával.

Merőben hatalmi kérdések miatt, néhány, a háttérben settenkedő sötét firma felbujtására sztrájkba léptek a budapesti gázgyári munkások akkor, a mikor az igazgatóság fizetéseiket összesen évi hat-százezer koronával emelte. Nem szívesen léptek a sztrájk terére, nem meggyőződésből ütöttek vissza arra a kézre, mely jót tett nekik; ezt el kell ismernünk. A mit tettek, a vezérek, élősdi fráterek, munkától irtózó szájhősök terrorizálására tették; hanem azért a dolog veleje mégis az, hogy mikor méltányos követeléseiket teljesítették, akkor voltak készek megakasztani Magyarországnak fővárosának világitását, lehetetlenné tenni száz- és száz-ezer embernek a kenyérkeresetet, megfosztani kereseteiktől ezer és ezer munkástestvérüket — csak azért, hogy megmutassák, ki az ur a budapesti gázgyárban: az igazgatóság, vagy Jancsó Károly nyugalmazott vármegyei aljegyző, jelenleg szaktitkár?

Bizony nem tudni, hova fordul a küzdelem, ha nincs készen az utász katonaság, mely egyszerre beállott a sztrájkoló munkások helyére és a legteljesebb megelégedésre folytatja azok munkáját.

A nemzetközi szociáldemokraták programjában benne van az antimilitarizmus. Valóban, ha az ember elgondolja,

hány milliót dob ki minden állam a hadseregére, mennyi fiatal munkaerőt kötnék le évről-évre a kaszárnyák, hány derék ifju egészségét, sőt életét ragadja magával békében is a hadi készütség: lehetetlen, hogy az emberben némi antimilitarista hajlamok ne fakadjanak. Hozzájárul nálunk a nemzeti szempont is, mely egyenesen a magyarság megalázását látja az idegen nyelvű, idegen tisztikarral betelöltött hadseregben.

De ime, antimilitarista szakszervezetek maguk adják a legjobb érvet a hadsereg fenntartása mellett.

A hadsereg hivatása: a nemzetnek, mindnyájunknak védelme a jogtalan, erőszakos támadások ellen. Eddig ezeket a támadásokat a határon túlról vártuk. Most a határon belül az ellenség. Eddig fegyverrel törtek ellenünk s fegyvert kellett szembeállítani. Most a támadónak eszköze a dologkerülés, a munkaeszközök szétrombolása s a mivel védekezünk kell, az a munka, a helytálló, férfias munka.

Budapesten a dologkerülőkkel szemben egyszerre odaáll a dolgozó hadsereg s a diadal biztos tudatával veszi fel a küzdelmet a munka terén.

Lehetetlen e jelenség mellett szó nélkül elhalhaladni.

Valódi Panama-kalap 6 korona PFAFF-nál.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Igy vagy amugy . . .

Igy vagy amugy, mindig csak egy a vég.
 Az élet? Pompás, de fárasztó vidék.
 Ha átutaztuk, a vonat megáll,
 És kalauzunk — a kaszás halál —
 Bekiált hozzánk, mint ez már szokás:
 Tessék leszállni! Végös állomás!

Endrédi Sándor.

Királygyakorlat.

Irtá: Szász József.

Meegkezdődtek a királygyakorlatok.

Öt napig nem hallatszik sem dobpergés, sem trombitaharsogás. Mikor újra hallatszik, akkor már azt hirdetik, hogy vége a gyakorlatnak, hogy kitelt három esztendeje az öreg katonának.

Katona van mindentelé, ameddig csak el lát a szem. Az országút szürke pora magasan felszáll a levegőbe, ott sűrű felhővé verődik

össze s így kíséri, el nem hagyja fáradságos utján a katonát.

Lovasság, tűzérés, gyalogság csendben, renben követi egymást. Egyiket a másiktól alig lehet megkülönböztetni. Nem ismernél rá az édes testvéredre sem, annyi a por rajta.

A nap már nyugovóban. Eltáradt hosszú utjában: nem sokára pihenőre tér. Hogyne volna fáradt a katona, aki régen utban volt már akkor, mikor a nap felkelt, talán akkor sem pihenhet le, amikor leáldozott!

Éhség kinozza, szomszúság gyötri. Nem látott ma még egy falatot sem és innivalója sincs. A kulacsok régen kiürültek. Az egész hadtest kulacsából sem lehetne egy kortynyt összetöltögetni.

Markotányos vagy pék sem igen keveredik közibük és megbánja, ha balsorsa közibök vitte. Kenyerét, kiflijét és egyéb élelmi szerét úgy széjjel hordják, hogy sirva nézhet utána.

Négy-öt katona alkudozni kezd vele. A többiek ez alatt felvágják a kenyeres, kiflis zsákokat s megszedik magukat elemőzsiával, úgy, hogy még a kapitány ur lovának is jut belőle. A katonaság közeledtére falvak előtt

összegyülekeznek a szegény nép. Férfia, asszonya, gyermeke. Keservesen sir, h ngosan jajveszékkel valamennyi. Rémület arckifejezése ül arcaikra.

Miért sirnak, miért jajgatnak? Hiszen jó barátok, a mi katonáink közelednek feléjük. Nem a muszka, sem a tatár.

Igen, csakhogy nem sok különbség van ilyenkor a muszka, a tatár, meg a katona között. Egyik éppen úgy pusztit, mint a másik. Jaj annak a kukoricásnak, szőlőnek, a hova a katona betette a lábát. A mit vihar, fagy, tűzvész és filoxera el nem emészett, elpusztítja bizonyosan a katona. Nem lesz ott se szüret, se kukoricatörés.

Ezért sir és jajgat a falvak népe. És ezért imádkozik Istenhez, hogy háritsa el ezt a rettenetes csapást róla.

De hiába sir, hiába könyörög. Meg nem hallgatja a katona. Nem azért, mintha meg nem esnék a szive rajta, hanem azért, mert annyira beleélte már magát a háboruskodásba, hogy ha nem akar is, akkor is pusztit kezelába egyaránt. Nem kegyelmez meg annak a szerencsétlen tőknek sem, mely csodák-csodá-

Több ezer méter vászon és himzés maradék

továbbá Schroll-féle Chiffonok, Damastok, fehéreneműek, asztalneműek, zsebkendők és madeira batistok

— a mai naptól kezdve rendkívül olcsón kerülnek eladásra —

CZILLÉR IMRE áruházában — Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

Ma már az európai hadseregeknek belátható időn belül nem lesz alkalmuk a harcműzön kimutatni értékességüket. Tegyük hozzá: hála Istennek. De ime, új tér nyílt meg a hadseregek előtt: a belső ellenségek elleni békés védekezés. Véres harcterek babérja helyett a vértelen küzdelmek cserfakoszoruja. A munka terén kell megvédeni a dolgozó társadalmat s erre egy fegyver van: a munka.

Számot kell ezzel vetnie annak a hadseregnek, mely immár nem zsoldos csapat, hanem néphadsereg. Ha mindenki katona, akkor védje is meg ez a katonaság minden dolgozni kívánó polgárt. El a fölösleges parádékkal! Hákorus időt élünk s a táborban nem szoktak „marscheins-t” gyakorolni. A lélekölő, ostoba, délutáni kaszárnyai időlopások helyett, a melyek céltalanságánál csak neveltségük nagyobb, tessék azoknak a tetterős, fürge fiatal embereknek módot adni a további tanulásra. Kinek egy, kinek más mestersége vagy ügyessége van hajlama; nyerjen abban kiképzést. Dél előtt legyen fegyveres katona, délután munkás katona. Dél előtt készüljön a külső, délután a belső ellenség elleni küzdelemre. Akkor az a most oly céltalanul eltékozolt, drága három esztendő nem lesz elfecsérelt idő, hanem gyarapodása az egyéneknek is, a nemzetnek is. A fiatal embert a katonaság elő fogja készíteni a legnagyobb küzdelme: az életre s olyan fegyvert ad kezébe, a melyet soha el nem ejt: a kenyérkereső tudást. A nemzet pedig óriásit erősödik, mikor válságos időkben nemcsak a kardra, hanem a kalapácsra és a kaszára is büszkén üthet hadserege s minden, nyílt, vagy lapangó ellenséggel szemben a férfi öné-

zetével mondhatja ki a komoly öntudat szavát:

Készen állunk!

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 4.

Elnök: Návay Lajos.

A mai ülés tíz órakor kezdődik.

Az *elnök* bemutatja a főrendiházban letárgyalt törvényjavaslatot. A Ház megbizta a miniszterelnököt, hogy terjessze a javaslatokat a 6 Felső elé szentesítés végett.

Farkasházi Zsigmond és *Ábrahám Dezső* interpellációt jegyeztek be.

Az interpellációkra fél 2 órakor fognak ráterni.

Ezután folytatták a végrehajtás módosításáról szóló javaslat részletes tárgyalását.

A 3-ik szakasznál *Pilissy I. Éber Antal* felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A 4-ik szakasznál;

Mérey Lajos stífaris módosítást ajánl.

Az igazságügyminiszter hozzájárulása után *Mérey Lajos* és *Maniu Gyula* módosításával fogadják el a szakaszt.

A 5-ik szakasznál:

Maniu Gyula felszólalása után a Ház a miniszter intenciója szerint változatlanul fogadja el.

A 6-ik szakasznál:

Horváth József (marosújvári): E szakaszt úgy kívánja módosítani, hogy az állami tisztviselők fizetését a saját kívánságokra bizonyos költségek fedezete gyanánt, a törvények által kontemplált összegnél nagyobb összeg is lefoglalható le. Ily értékben határozati javaslatot

is terjeszt be az esetre, ha módosításait nem fogadják el.

Képviselői fizetés.

Mezőfi Vilmos e szakasznál azt indítványozza, hogy képviselői fizetést nementesítsék a lefoglalhatóság alól. Ez — ugymond — nem az egyének, hanem a nemzet érdekét is. (Helyeslés.)

Kiáltások: Nem helyes.

— Halljuk. (Zaj.)

Elnök: (Csenget). Csendet kérek.

Mezőfi: Emlékezteti a Házat, hogy nemzetrontó kormányok, az eladósodott képviselőket választotta meg, akik azután mindenre kaphatók voltak. A nemzet azt akarja, hogy a képviselői anyagilag függetlenek legyenek. (Nagy zaj.)

Kiáltások: Ne legyenek eladósodva.

— Akinek adóssága van, ne legyen képviselő.

Mezőfi: Ez nem igaz, mindenki lehet képviselő, csak ne jusson később függőségi viszonyba.

Mezőfi: E törvényt csak a jövő ciklus képviselői számára kívánom életbeléptetni. *Irányi Dániel* is megmondta, hogy az csak dicsőség, ha egy képviselő rá van utalva fizetésére. Biztosítsuk tehát ezt a jövő parlament tagjai számára. (Általános helyeslés.)

Nagy György indítványozza, hogy a tisztviselők fizetéséből a 200 koronán felül még minden gyermek után 200—200 korona mentességek a lefoglalás elől.

Günther igazságügyminiszter az ajánlott módosítások egyikét sem fogadhatja el. De legkevésbé fogadhatja el *Mezőfi* módosítását. A demokrácia azt követeli, hogy segítsünk polgártársainkon, de nem mondja azt, hogy magunknak privilégiumokat teremtsünk. (Élénk helyeslés.) Kéri a szakasz változatlan elfogadását.

jára épen maradt a kukoricásban. Puskatussal esik neki s két-három csapással széjjelveri.

Kapitány ur Komorovcsák szigorú parancsot ad ugyan ki, hogy kárt ne tegyenek, mindent kiméljenek. Parancsát meg is tartják egész addig, míg a kapitány ur látja őket, de rögtön megszegik, amint elfordítja rólunk tekintetét.

... Magába mélyedve ül lován Komorovcsák kapitány. Nem néz se jobbra, se balra, csak bámul az előtte kavargó portfelhőbe.

Ugyan miről gondolkozik?

Dicsőségről, kintüntetésről álmodozik. Kis szerencsével megszerezhetné most mindkettőt. A gyakorlatokat végig nézi a király. Ő százada élén, a király szemeláttára megrohaná az ellenséget, hátraszoritáná, megverné. Hogy megverné az holt bizonyos, hiszen légyjobban tudja az egész rendben a reglamát. A király bizonyosan megdicsézné, kintüntetné és tán soron kívül őrnaggyá is előléptetné. És hogy fujna haragjában őrnagy ur Drupkovics, kinek okvetlenségét most el kell tűrnie! Egészen bele élte magát ezekben a gondolatokba. Villogó szemmel dörmögte maga elé:

— Igen igen megmutatom, hogy ki vagyok, hogy mit tudok! Es minejárt ki is gondolt egy ravasz csatatervet Frontba megtámadja százada-

nak két szakaszával az ellenséget. A másik két szakasszal pedig oldalba támadja és így kelesztübe veszi. Ezt nem bírja ki semmiféle ellensége a világnak.

Észre se vette, hogy a század eközben faluba ért. A főhadnagynak kellett rá figyelmeztetni.

Nyomorúságos kis horvát falu. Hat-hét szalmatödeles viskóval. Minden viskóban piszkos, gödrös szoba. Undorral fordul ki belőle, ha bemegy, még ha katona is. Nem is hálna meg benne a viláért sem, inkább pihen szíben, istállóban, vagy az Isten szabad ege alatt. Nem pihent meg benne kapitány ur Komorovcsák sem. Sátrat veretett magának az udvaron. A sátorha szalmát hintetett, ez volt a pihenő helye. Az önkéntes legényével valami kamrafele oduban húzódott meg. Ablakán besétált, ajtaján kísétált az éjjeli szél. Ettől azonban még nagyon jól lehet aludni, de nem tudott aludni az egerektől, amik valóságos gyakorlat rendeztek, mellette és alatta a szalmában a legény mindenek dacára is nagyon jól aludt. Még arra sem ébredt fel, mikor egy egér egész az orra alá szemtelenkedett. Éjtéltájban erős szél támadt, felkapta és kidobta az utcára a kapitány ur sátrát. Ezt abból gyanította az önkéntes, mert a kapitány ur egyszerre mérge-

sen kiabálni kezdet, szidta a szelet s azokat a gazembereket, akik a sátrat olyan rosszul tákolták össze, hogy a legelső szélroham összedöntötte.

— Hol van az önkéntes? — kiáltott a naposra. Annak bizonyosan nagyon jó helye van, vezess oda hozzá!

A napos elvezette az oduba. Itt legelső dolga az volt a kapitány urnak, hogy elkergette fekvőhelyéről a legényt s odafeküdt helyére a szalmába.

— Jó hely ez, önkéntes? — kérdezte.

Az önkéntes felelet helyett hortyogni kezdett s várta a történetdöket. Nem sokáig kellett várakoznia. Az egerek csakhamar megkezdtek cincogásukat, futkorázásukat a szalmában. Meghallotta ezt a kapitány ur. Felült fekvőhelyén s megrázta az önkéntest:

— Ember, hogy tud maga így aludni, hisz itt egerek vannak!

Az önkéntes hidegvérrel válaszolt:

— Akad bizony köztünk, kapitány urnak alásan jelentem, néhány patkány is!

Mint a villám ugrott fel helyéről Komorovcsák kapitány és rákiáltott az önkéntesre.

— Rögtön kelljen fel, itt nem maradhatunk, ellenséggel szívesen verekszem, farkassal,

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermekben ugy

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árral lesz kiárustva.

angol kosztümök, mint francia ruhák rendkívül olcsó

árban elvállaltatnak.

A Ház elfogadja az eredeti szakaszt és elveti Mezőfi indítványát.

7-ik szakasznál:

Nagy György kívánja, hogy az özvegyi nyugdíjat és segélydíjat ne lehessen lefoglalni. (Helyeslés.)

A Ház ezután Nagy György módosításával fogadja el a szakaszt.

A többi szakaszt egész a 14. változatlanul fogadják el.

A 14-iket Mérey Lajos módosításával.

A 19. szakasztól 29-ig kisebb módosítások után a javaslatot elfogadta a Ház.

A 29-ik szakasznál Günther új szakaszt nyújt be, amit a Ház nem fogadott el.

Ezután az összes szakaszokat elfogadta a Ház.

Ezután az interpellációkra került a sor. A szamosújvári érettségi botrány ügyében a miniszter szükségtelennek látja a tanács ellen megindítani a fegyelmi vizsgálatot, mert a tanulók idejében lettek értesítve az esetleges tételek változásáról.

Az ülésnek 3 órákor lett vége.

Mit ér a törvényhatóság akarata.

Ha nem hajtják végre.

Még nem vagyunk benne a kánikulában, de a vízvezeték vizsgálatása dolgában már odajutottunk, hogy a nap nagyrészt erősen le van szorítva a vízvezetési főcső. — Amint emelkedik a hőség s a Körözs vizállása még lejjebb száll, biztosan bekövetkezik a szükségparancsolta helyzet, hogy legalább a nap bizonyos szakában teljesen le kell zárni a vízvezetékét.

Ezt a veszedelmet akarta a törvényhatóság a dr. Károly Irén javaslatának elfogadásával megakadályozni, vagy legalább is csökkenni.

teni. Természetesen a törvényhatóság még akkor nem tudta, hogy az ő elhatározása mit sem ér, ha az egyúttal nem találkozik a város tetszésével és akaratával.

A közgyűlés határozata felett előbb egy kis jogi vitába ereszkedett a város főmérnöke s míg ezt a tanács tisztázta, eltelt két hét, — amennyi idő alatt az egész munkálatot jókarral ellehetett volna készíteni.

Mivel a tanács — legalább látszólag — kissé erélyesebben fellépett műszaki közegével szemben, a munkálatot megkezdték.

Azóta ismét eltelt két hét, de csupán egy új kut elkészítését kezdték meg, de azt is félbehagyták, mert — nincs motor, hogy a süllyesztésnél a vizet kiszivattyúzzák! Tehát egy hónap alatt a munkálatok kezdetének is csak a kezdetén vagyunk. Így azután beteljesül a főmérnök szava, hogy kidobott pénz lesz a munkálatok elkészítésére adott összeg, mert elérkezik az őszi esőzés és kevesebb vízfogyasztás, amikor nem fenyeget a vízhiány.

Azt gondoltuk, hogy a tanács és különösen a polgármester egész erélyvel veszi kezébe az ügyet s a főmérnökkel szemben érvényt szerez a törvényhatóság elhatározásának, azonban ezt a szükséges erélyt sehol sem találjuk, de bizonyára fogunk látni nagyfokú idegeskedést ha a törvényhatósági tagok számonkérlik a határozatuknak végrehajtását a közgyűlésen s ha számonkérlik, hogy kinek a csökönységéből és kinek a nemtörődömségéből válik csakugyan kidobott pénzzé az az összeg, amit a kondenzvíz előállítására céljából kiad a város.

Végre a törvényhatóság türelme is elfogy s gátat vet annak, hogy képzelt fölényrel hiúsítsanak meg minden eszmét és akaratot, amely nem a városháza második emeletéről kerül ki.

Sokan nem felejtették el a fő-utcai hársfák kipusztításának történetét. Mivel a törvényhatóság nem engedte ezeket a szép fákat kivágni,

neki állottak a múlt év nyár közepén s annyira összekaszabolták a figyelmeztetés dacára, hogy ma már valóságos csufjai ezek a nemrég még remek fák, a Fő-utcának.

A mostani újabb akadékoskodás éppen elég volt, hogy a törvényhatóság világosan lássa, mint helyezkedik az akaratával szembe a tisztikar egyik tagja s mily erélytelen ezen tagjával szemben a városi tanács.

A dolog jellemzésül még felemlítjük, hogy az egész ügyet minő raffineriával akarják elvonni a nyilvánosság elől. A vízvezetési személyzetnek eltiltották, hogy a telepen folyó, vagy inkább stagnáló munkálatokról bárminemű felvilágosítást adjanak, hogy a munka szünetel arról személyesen győződünk meg.

A polgármester talán bővebb felvilágosítást is nyerhet, ha érdeklődik a dolog iránt.

A városi kölcsönök megkönnyítése.

— Lukács Ödön tanácsnok javaslata. —

A vidéki városok mindenike eléggé meg van terhelve adóssággal s az újabb befektetésekre, fontos közintézményekre csak úgy képes, ha újabb kölcsönt vesz fel. Ez azonban éppen nem adhat aggodalomra okot, mert a nagyobb közintézményeket a jövőnek is létesíti, hát az osztó igazság hozza magával, hogy a terhekből is juttasson a jövő nemzedéknek.

Nagyobb baj az, hogy nehezen jutnak a vidéki városok kölcsönhöz. S ha kapnak is kölcsönt, azt rendkívül megrágitja azon körülmény, hogy a kölcsönt adó bank bocsátja ki a községi kölcsönkötvényt, árfolyam különbözettel, azonkívül bélyeg és adócímén is tetemes összeget kell a városnak fizetni.

A pénzügyminiszter most törvényjavaslatot készített, amely szerint Pozsony, Fiume és

medvével megbirkózom, de irtózom ezektől a fertelmes állatoktól!

A parancsnak engedelmességet az önkéntes, kiment a kapitány urral az utcára. Hallgatta magyarázatait, hogyan viselje majd magát holnap, ha a király szemeláttára megtámadja az ellenséget. Nemsokára eszébe jutott, hogy aludni is kellene. Elindult hát az önkéntessel fekvőhelyet keresni. Sorba járta a színeket, padlásokat. Végére ráakadt a szénpadlásra, mely alkalmas pihenőhelynek kínálkozott. Csak az volt a baj, hogy tele volt alvó katonával.

Ezen a bajon is segített a kapitány ur.

Tele torokkal szitkozódni kezdett az udvaron, aminek az lett a következménye, hogy mire felért a létrán a szénpadlásra, előle a katonák mind egy szálíg elszökdöstek.

Hej, ha az egerek is így megijednek volna tőle!

Kora hajnalban utrakészen állott a század, vadonatúj parádés ruhában. Királygyakorlatra ilyenbe kell öltözni a katonának. Kapitány ur sorba megvizsgálta a legényeket: tiszta-e, rendez-e mindenki, nem hiányzik-e a borjuból valami, a mit előír a reglame?

Bisonyosan azt hitte, hogy a király a csatában is a bakkancsokat meg a borjukat fogja vizsgálni.

Néhány órai mars után megdördültek előttünk és oldalt, mellettünk a dombokon a tűzéréség ágyui. Megkezdődött az ütközet. Lovasság, tűzéréség szédítő sebes iramban vágott előre. A gyalogság futólépésben, tejlődő csatavonalakba, egy perc alatt 100 meg 100 ágyu dörgött, ezer meg ezer fegyver ropogott.

Három zászlóaljja az ezrednek rögtön tűzbe ment. oda hol legnagyobb volt a puskaropogás. Egy zászlóalj, a mienk jóval hátrább, a balszáron tartalékba maradt. Őrnagy ur Drupkovic valahol elveszett a nagy kavarodásban és így kapitány ur Komorovcsák vette át a zászlóalj kommandót.

Nyugodtan pihentünk a zöld fűben, a bokrok között. Vártuk a parancsot az előnyomulásra. Közben azt nézegettük, hogyan nyomul előre az ellenség s hogyan mennek eleibe a mieink.

Balra tőlünk, két-háromszáz méterre, dombtetőn kis erdő terült el. Ennek sarkán egyszerre fényes egyenruhák csillantak meg a fölkelő nap fényében.

— A király! A király! — kiáltották a katonák.

Csakugyan a király volt. Lóháton, lovassági tábornoki egyenruhában. Mögötte állott kísérete. Látcsövön szemlélte a szép hadi játé-

kot s közbe-közbe megjegyzéket tett kíséreteinek.

Kapitány ur Komorovcsákön lázas izgatottság vett erőt. Arca sugárzott a boldogságtól, teljesülni hitte vágyait. Szép szóval figyelmeztette a katonákat, hogy különösen a rohamra jól vigyázzanak. úgy csinálják, mint otthon a gyakorlóteréren szokták. Eközben nagy porfelleg támadt az erdő mellett, az országúton Csak úgy dübörgött a vágató paripák patái alatt a föld. Kapitány ur Komorovcsák arra felé tekintett s rögtön tisztában volt vele, hogy ellenséges lovasság közeledik. Harsány hangon gyorsan frontot kommandírozott s amint a porfelhőből kivehetők voltak a vágató huszárok körvonalai, gyors tüzet parancsolt.

Irtózatos tüzelés, fűlsiketítő puskaropogás támadt a lovasság azonban csodák-csodájára nem jött rohamra, hanem megállt. A királyt figyelmessé tette a nagy tüzelés és előbb a lovasság, majd mitelénk tekintett látcsövén. Hirtelen letette a távcsövét, megsarkanyuzta lovát, sebes vágatva közeledett felénk. Homlokát összeráncolta. Szeméből a nemes harag villámá cikázott:

— Hol van a kapitány ur? — Kérdezte a katonákat magyarul. Mert a király minden ezredét jól ismeri s ha ránéz a parolira, már

Elsőrendű angol férfi divat
szabó üzlet.

PRÓKAY M.

Nagyteleki-utca 10. szám,

ahol már megérkeztek a legizlésebben összeállított angol és belföldi szövet különleges-ségek. Kitűnő szabás pontos kiszolgálás.

== Vidéki meghívásra bárhol megjelenek mintáimmal. ==

Zágráb nagyobb kölcsönöket vegyenek fel s a kölcsön erejéig maguk bocsássanak ki kötvényt s a kötvényeknek megadja a bélyeg és adómentességet és a pupillaris biztosságot.

Mivel a többi vidéki városok s így Nagyvárad is olyan közgazdasági fejlődés fokán áll, hogy nagyon is rászolgált az állam támogatására, Lukács Ödön tanácsnok terjedelmes javaslatot készített a törvényhatósághoz, amelyben rámutat arra a sérelemre, amely a törvényjavaslatból a többi vidéki városokat éri s javasolja, hogy hasonló kedvezmény megadását Nagyvárad is kérje a kormánytól.

Lukács Ödön érdekes és helyén való javaslatából adjuk a következő részt:

Tekintve, hogy mint a magyarországi városok majdnem mindegyike, úgy városunk is rendkívüli beruházásait folyó bevételeiből fedezni nem tudja s a mostani kedvezőtlen hitelviszonyok folytán, beruházásai és létesítései bizonytalan időre eltolódtak s így az említett három városnak biztosított kedvezményt gazdasági életének veszedelme nélkül nem nélkülözheti, tekintve hogy az osztrák városok is bocsátanak ki kölcsön-kötvényeket, az állami kedvezmények folytán jól el tudják helyezni azokat s ezzel a haladás egyik lényeges eszközének birtokába jutottak, ezekenél fogva tisztelettel javasoljuk, méltóztassék felirattal kérelmezni a magyar országgyűlési képviselőháztól és a m. kir. kormánytól, hogy Pozsony, Zágráb és Fiume városok részére az előterjesztett törvényjavaslattal megadni szándékolt kölcsön-kötvény kibocsátási s ezen kölcsönkötvényekre adó, bélyeg- és illeték mentességi kedvezmények a gazdaságilag fejlettebb s így Nagyvárad város részére is megadassanak, — illetve:

1. Az igazolt szükséglet erejéig hasznos beruházások létesítése fennálló adósságoknak convertálása, azaz függő kölcsönök visszafizetése céljából felveendő kölcsönökről kiállított főkötvények s a kibocsátandó részkötvények, valamint ezek kamatszélvényei bélyeg, illeték és adómentességek nyilváníttassanak.

azt is tudja, hogy milyen nyelvű ezreddel van dolga.

Kapitány ur Komorovcsák jól hallotta, hogy a király ő utána tudakozódik. Akart is indulni feléje, de nem tudott megmozdulni. Ugy állt ott egy helyben, mintha megkövesedett volna. Tudta már, mi történt vele, hogy kicsoda rettenetes tévedésnek lett áldozattá.

A király odalovagolt s szemrehányóan szólott hozzá:

— Az istenért, mit tett ön, kapitány ur? Halomra lövette saját lovasságát, Gyönyörű dolog, mondhatom, nem is fogom elfelejteni.

Ezzel elvágtatott kisértevel

Kapitány ur Komorovcsák még sokáig ott állott azon a helyen. Ajka remegett, könyve kicsordult. Egyszerre csak azt hajtogatta:

Vége, mindennek vége!

Igaza volt.

A gyakorlatok után mindjárt nyugdíjazták.

Igy ment penzióba Komorovcsák kapitány.

2. E kölcsönök részkötvényei, amennyiben azok a budapesti tőzsdén állandóan jegyeztetnek óvadékképeseknek és arra alkalmasoknak nyilváníttassanak, hogy azokba a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gondnokoltak (1885. évi VI. t.-c. 13. §-a) pénzei, ugyszintén a hitbizományi és letéti pénzek gyűmölcsözőleg elhelyeztessenek és végre, hogy szolgálati és üzleti biztosítékokra fordíttassanak akkor, amikor a biztosítékok az azok tekintetében fennálló szabályok szerint nem készpénzben teendők le.

Méltóztassék ezen irányban szerkesztendő feliratot pártolás és hasonlított felirattal leendő támogatás végett a törvényhatósági jogú városoknak megküldeni.

Reformok a belényes—vaskóhi vasutnál.

— Gyorsítják a vonatokat — Több vonat is fog közlekedni. —

Már magára a cím olvasására is felsóhajt az ember. Szinte hihetetlenül hangzik, de úgy lesz; a belényes—vaskóhi vonatok gyorsabban fognak közlekedni. Ha ez meg fog valósulni, óriási változás fogja érni az egész vasuti vonal mentén lévő vidéket.

A vasuti mizériák minden változata megtalálható ezen a vonalon, tehát érthető a közönség fellélegzése, ha reformokról hall. A mizériák létezéséről az igazgatóság is tudott eddig is, azonban azok megszüntetése érdekében nem tehetett semmit.

Pár év előtt kisebb intézkedéseket tettek ugyan a bajok némi orvoslására, ez azonban korántsem szüntette meg azokat. Végre az év elején a vasut igazgatósága elhatározta, hogy egyszer s mindenkorra megszünteti a mizériákat. Tervezetet dolgozott ki s azt felterjesztette a kereskedelmi miniszterhez.

A tervezet szerint a jelenlegi két vonal helyett három fog közlekedni. Az új vonat éjjel indulna Nagyváradról, úgy hogy reggel 8 órakor érkezne Belényesbe. Viszont Belényesből is indulna egy vonat ugyancsak éjjel s ez is reggel érkezne Nagyváradra.

Az új vonatok jelentősége igen nagy, mert a közönség jelenleg ha valami ügyet akar elintézni a napnak délelőtti időszakában, akkor két napot kell, hogy utazással töltsön, mert a Belényesből, vagy a Nagyváradról induló vonat csak későn érkezik be, úgy hogy már nincs ideje az ügyes bajos embernek véggezni. Ezt az anomáliát az új vonat teljesen megsemmisíti. Vaskóhi helyzetét ne is említsük, az még mizarábilisabb.

A másik igen fontos reform, hogy a vonatok gyorsabban fognak közlekedni. Ez az újítás igen nagy költséggel jár, mert a jelenlegi vasuti utat teljesen át kell alakítani. Ugyanis a régi sínpárok nem bírnak meg egy nagyobb arányú mozdonyt.

A pályatestnek átalakítását megkezdték s Solyomig már új sínek vannak lerakva.

A kereskedelmi miniszter a felterjesztésre tegnap küldte le határozatát a vasut igazgatósághoz. A miniszter leiratában elismeri, hogy a vonal rendezése föltétlen szükséges, azonban azt a folyó évben már nem lehet foganatosítani. Az idej halasztásnak a nagy kocsibiány az oka.

A reformok a jövő évben föltétlen meglesznek valószínű. A munkálatokat az ősz folyamán már megkezdik, úgy, hogy a jövő május 1-én a belényes—vaskóhi vonal sem lesz az utolsó-utolsója.

Legalább is így remélik, a kik még tudnak remélni, ha a belényes—vaskóhi vonatról van szó.

Jellemző különben, hogy a műegyetemben a vasut építéstanban előszokták venni elretentő példaként a belényes—vaskóhi vonatot; itt lehet meglátni, hogyan nem szabad jó vasutat építeni.

Kápolna a Rulikovszky-temetőben.

A nagyvárad-újvárosi központi temetőben csinos kápolnát építenek, amely disze lesz a szépen rendezett temetőnek.

Néhai Steinberger Ferenc kanonok elhatározta, hogy ezen új temetőben sirboltot s e felé diszes kápolnát építtet, azonban váratlanul bekövetkezett halála megakadályozta, hogy tervét megvalósíthassa, csupán a kápolna helyére szolgáló területet vásárolta meg s ott nyugszik, a terület közepén épített sirboltban édesanyjával.

A kápolna építésének terve a váratlanul bekövetkezett halálozás dacára nem aludt el hanem csak pihent pár évig, „mig a káptalan tagjai újból elővették a kápolna építés tervét s nagy áldozatkészséggel azt, a b. e. Steinberger kanonok intencióihoz képest megvalósították.

Ma már áll a kápolna s a megváltás jele messze ragyogva uralja a környéket.

A keresztet a napokban áldotta meg Fetszer Antal tisz. püspök s felhelyezték a csinos karsu torony csucsára.

A kápolna építkezését szeptemberben fejezi be Sztarill Ferenc kiváló építész, akinek szaktudását, finom érzékét ez a remek kápolna is fényesen igazolja. Bár az egész épület már fedél alatt van, a vakolási munkákat későbbre halasztotta az építész, hogy a falak jól kiszáradjanak.

A kápolna a temető legszebb pontján, a temető fennsíkján van, majdnem szembe a kapuval s a Rulikovszky-utórról teljesen szabadon látszik a kápolna homlokzata és tornya.

A keresztalakban épült kápolna renaissance stílusban van tartva, s a templom belseje keresztalakú. Az épület hossza 14 méter, szélessége 8 méter s a torony magassága 25 méter.

A kápolna nem egyszerű sirbolt lesz, hanem berendezik minden templomi szükségekkel,

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletekhez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanusított, úgy esután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóval felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

bogy alkalmakkor szentmisét is tarthassanak benne.

Előfizetési felhívás.

A félev kezdetén bizalommal fordulunk olvasóinkhoz, kérve az előfizetés megújítását és lapunk terjesztését szélesebb körökben.

A mi lapunk az ő olvasóiban nem csupán előfizetőit látja. Tábor vagyunk, egy tábor a lap az ő olvasóival, a tábor lobogóján pedig a keresztény Magyarország jelszava van felírva. Ezért küzdünk azzal a rendületlen meggyőződéssel, hogy Magyarország jövője attól függ, mennyire képes egész szervezetét, közszellemét és közéletét átítani a keresztény eszmékkel?

Kereszténység és magyarság: e két gondolat együttesen biztosítja a jövőt. A keresztény magyar közönséghez fordulunk tehát most is, kérve lapunk támogatását, terjesztését. Ami győzelmünk mindnyájunk diadala s ez a diadal Magyarország szebb jövőjének biztos záloga.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 „

A TISZÁNTÚL
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Meglopott csőd.

Ahol mindenki lothat.

Pár nap előtt megirtuk, hogy Nagyszalontán egy csődből kifolyólag Lázár Miksa becsüst lopással vádolták s ezért le is tartóztatták. A letartóztatott kereskedőseged az őt ért sérelem miatt feljelentést tett a csődbejutott kereskedés tulajdonosai ellen, hogy a csődöt ők lopják.

A Lázár Miksa feljelentésére megindult az eljárás, ami azonban nem vezetett eredményre. A feljelentő azonban nem nyugodott meg ennyivel, hanem tovább firtatta az ügyet és ekkor meglepő eredményre jutott a csendőrség.

A eset jelenleg az egész Nagyszalontát foglalkoztatja s mindenütt nagy izgalommal tárgyalnak róla.

Tudósítónk újabb a következőket jelenti az ügyben.

Nagyszalontán Murai és Fehér kereskedő cég csődbe jutott. Csőd gondnokul Szikszay Lajos dr lett kinevezve. Az üzlet leltározásánál Lázár Miksa kereskedő segéd mint becsüs volt alkalmazva. A becslés javában folyt már, amikor Lázár azt vette észre, hogy a főnökök az árukat lopják.

A főnökök emez eljárását nem akarta so-
káig leplezni Lázár s az esetet be akarta je-

lenten az ottani csendőrségnek. Ezt a szándékát később megváltoztatta és bejött Nagyváradra, ahol a rendőrségen akart jelentést tenni. Időközben azonban Nagyszalontán a főnökök szintén felfedezték, hogy az üzletből lopnak s erről jelentést tettek a csendőrségnek. Lázár Miksa nem volt Nagyszalontán a gyanu ő ellene irányult. A csendőrség azonnal telefonált a nagyváradra, hogy Lázárt tartóztassák le, ami meg is történt.

Nagyváradról egy csendőrszervező kísérte Nagyszalontára Lázárt, aki ott a csendőrség előtt vallomást tett. A vallomásban Lázár azt adta elő, hogy Murai és Fehér kereskedők egy segéddel állandóan lopják az üzletet. A lopott holmikát pedig egy ottani kereskedőnél helyezik el. A csendőrség ily irányban indult most el nyomozni s a lopott árukból 1000 korona értékűt Székely Jenő papirkereskedőnél meg is találtak.

A csendőrök kihallgatták Sternberg Sámuel kereskedő segédet, aki azt vallotta, hogy a főnöke többször mondta neki, hogy vegyen le egy-egy árucikket a polcokról, amit ő meg is tett rendszerint azzal a kéréssel:

— Én is kapok belőle?

Lázár Miksa ezt a műveletet látta és azt tartotta, hogy ha mindenki lop, miért ne lothatna ő is? És ő is loptott.

A vallomások alapján a csendőrség széles körű nyomozást indított meg. Eddig megállapította, hogy nagyobb arányú lopásról van szó. Azt is tudja már a csendőrség, hogy a lopott holmikát hol helyezték el. A lopásban nagyon sokan vannak Nagyszalontáról érdekelve s így pár nap alatt szenzációs leleplezések lesznek.

A vizsgálat folyik. Az üzlet leltározása egy ipőre megakadt s a csőd eljárást a bűnügyi vizsgálat váltotta fel.

UJDONSÁGOK.

* **Salvator főherceg Nagyváradon.** Érdekes magasrangú vendége lesz a legközelebbi napokban Nagyváradnak. Salvator főherceg, a hadsereg tüzérségi főfelügyelője érkezik meg Kolozsvárról ide, hogy az itteni hadosztály tüzérezredét meg szemlélje. A főherceg mostanában nagyobb szemle-körutat tesz Magyarországon a tüzérség elhelyezéseinek, lőtereinek és a tüzércsapatok harckészségének meg szemlélése végett. Nagyobb körutja összefüggésben van az új rendszerű acélbronz, visszatató lafettájú ágyuknak, a csapatok használatába való bevezetésével. Itt tartózkodása alatt érdekes és nagyarányú lő- és harcgyakorlatokat fog tartani a hadosztály-tüzérezred a főherceg előtt.

* **Kisapok felvétele.** A nagyváradra 1. szert. papnöveldeben tegnap tartották meg a konkurzust, amelyen növendékpapoknak felvették: a VII. osztályra: Pezderka Sándor, Janisch Ferenc, Glatz Mihály és Barta Sándor; a theológiára pedig Baumgartner Endre és Kocska József.

* **Uj titkos tanácsosok.** A holnapi hivatalos lap fogja közölni az új valóságos belső titkos tanácsosok kinevezését. Eszerint gróf Zichy János Fesztetich Pál és Bernát Géza a kir. kuria másod elnöke lettek valóságos belső titkos tanácsosok.

* **A gör. kath. egyházmegye szentszéki ülése.** A görög katolikus egyházmegye

szentszéki tagjai tegnap mindnyájan Nagyváradon időztek. A gör. kath. papok itt tartózkodásának az volt az oka, hogy az egyházmegye teljes szentszéki ülést tartott. Az ülésen a papnevelő intézetbe való felvételek, a belényesi Pável féle intézetben és a nagyváradra szemináriumban megüresedett helyek betöltése került tárgyalás alá. A teljes ülés után dr Radu Demeter püspök ebédet adott, melyen a szentszék minden tagja jelen volt.

* **A főkapitány kérelme.** Gerő Ármin főkapitány 3 évvel ezelőtt javaslatot tett a városi tanácshoz és egyúttal szabályrendeletet is szövegezett avégből, hogy az aszfalt burkolatú gyalogjáró tisztítását vállalja magára a hatóság s a rendszeres tisztogatás ellenértékül a háztulajdonosokat bizonyos hozzájárulási összegre kötelezze. Most hogy egy egész csomó gyalogjárójának aszfaltozása küszöbön van a főkapitány előterjesztést tett azon értelemben s meg sürgetvén a 3 évi korábbi javaslata elintézését is. A ház és üzlettulajdonosok ugyanis szivebben fizetnék a hozzájárulást, mivel sok esetben nem kapnak napszámost a gyalogjárók takarításához. Miután pedig az utóbbi tisztántartását a rendőrség legelőnd munkaező és a városi igák híján a jogos kívánsághoz mérten nem képes elvégezni, kérte a főkapitány, hogy eme teendő alól mentse fel őt a tanács.

* **Két königráti hős kitüntetés.** Nagy az öröm a cigánysoron, ritka kitüntetésben részesült két lakója: Lakatos János és Pihenő Sándor. Mind a kettő vitézül harcolt 1866-ban, a königráti csatában, hol sulyosan meg is sebesültek. Mikor azután felgyógyultak, ide jöttek Nagyváradra és két kezük munkájával keresték kenyerüket. A hősiessen harcoló vitézek békés, hasznos munkásokká váltak. Tegnap, a königráti csata évfordulóján a városházára hívták őket, hol a polgármester közölte velük, hogy a kormány a herceg Schwarzenberg-féle alapítványból életfögtiglan — évi 100—100 korona segélyt engedélyezett részükre. A két öreg könnyezve hallgatta a polgármestert és csendesen elindultak hazafelé, felidézve emlékezetükbe a 42 év előtti időket.

* **XIII. patika ügye.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg azon véleményt terjesztette a belügyminiszterhez, hogy Szent-János-utcán egy új gyógyszertár engedélyezését óhajtandónak tartja, de semmi vonatkozást nem iktatott be a határozatba a referens arra nézve, hogy az új gyógyszertár Csanády Kálmán gyógyszerésznek kéri kiadni közgyűlés. A törvényhatóság pedig ilyen hiszenben fogadta el a tanács javaslatát. A tanács ugyanis határozottan a Szent János-utcai lakosok kérelmében foglaltak alapján javasolta a gyógyszertár engedélyezését; a közegészségügyi szakbizottság Csanády Kálmán mellett szóló javaslatát, véleményér és indokait magáévá tette a tanács és a közgyűlés s ez alapon hoztak meg határozatát. Dr Hoványi Géza és még 24 törvényhatósági tag a téves határozat reparálását indítványozzák s kéri a törvényhatóságot, hogy a feliratban kérje a belügyminisztertől a XIII-ik gyógyszertár engedélyének

Női divat terem.

Neuländer D. Dezső angol és francia női divatterme

Nagy-Körös-utca 3. szm.

Vidéki meghívásra saját költségemen azonnal kiutazom. Legmodernebb szabás és minden időben a legújabb divatlapok.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nálam készülnek a legkényesebb igényeknek megfelelő zsaket kosztümök, úgy szintén francia toilették a legszebb kivitelben. A nagybecsült hölgyközönség szives megrendelését kérve, vagyok kiváló tisztelettel,

Csanády Kálmán okleveles gyógyszerész részére leendő kiadását. A helyénvaló indítványt bizonyára egyhangulag fogadja el a csütörtöki közgyűlés.

* **Inger Szolimán mint korosmáros.** Inger Szolimán kunpáni földbirtokos és szomali alkirály kérvényt nyújtott be az iránt, hogy Papmezőkimpányban italmérségi engedélyt nyerhessen. A pénzügyigazgatóság a kérvény teljesítését véleményezte s az ügyet a minisztériumba küldte fel. A miniszter a vármegye véleményét is ki fogja kérni és csak úgy fog határozni. Érdekes, hogy Inger a kérelmet azal indokolja, hogy ő zsidóságtól és a nemzeti-ségi igazgatástól akarja megvédeni a kimpánikat s ehhez föltétlen szüksége van a korosmára.

* **A belényesi trachoma.** A belényesi iskolákban az orvos most foganatosította a folyó tanévi a IV-ik szemvizsgálatot. A vizsgálat alkalmával meglelt vizsgálva 986 tanuló. Ebből trachomás volt 13, trachoma gyanus 21 és hurutos 67. A belényesi iskolákban tehát még mindig nem szűnt meg a trachoma, hanem újabb és újabb esetek fordulnak elő. Ezek az újabb megbetegülések most különösen amikor a gyermekek az iskolákból haza mennek kétszeresen veszélyesek, mert nem lesznek olyan ellenőrzés alatt mint Belényesben.

* **Halálraverte a veje.** Margitai tudósítónk jelenti, hogy Magyar Tógyer ez előtt hat héttel összeszólalkozott valami csekélység miatt Brudán Györggyel, a vejével. Az összeszólalkozásból verekezés lett. Verekedésközben Brudán többször gyomron ütötte Magyar, Magyar azóta állandóan beteg volt s tegnap meg is halt. Az esetet a községi bíró tudta mégis csak tegnap tett róla jelentést a csendőrségnek, mely megindította az eljárást. A hullaboncolás alkalmával az orvos szervibajt konstatait, ez azonban származhatott mástól is mint az ütésektől. A vizsgálat folyik.

* **Bimbó hervadás.** Özv. Balázs Edéné mély fájdalommal tudatja unokájának Jucikának 12 éves korában történt elhunytát. A kis leányka temetése ma, vasárnap délután 5 órakor lesz a Perces-utca 5. számú háztól.

* **Elhagyott sétatér.** A napokban megemlékeztünk a Sztaroveszky-sétány elhagyatott állapotáról. A parkok rendező-kertészétől nyilatkozatot kaptunk, amelyben kijelenti, hogy azért nem ültetett az idén a parkba virágokat, mert a környék lakossága és gyermekei tönkreteszik az ültetvényeket. Ezt elismerjük, de hibáztattuk azt is, hogy teljesen felügyelet nélkül hagyják a parkot. Tessék kellő felügyeletről gondoskodni s azután rendezni a parkot. A mi közönségünk — sajnos — nem bír érzékkel az ültetvények iránt, de ezt tessék felügyelettel pótolni. Azonban egy sétateret még sem szabad szemétdombnak hagyni.

* **A tűzoltó egyesület újjászervezése.** A nagyváradai önkéntes tűzoltóegyesület újjászervezése most van folyamatban. Ma, vasárnap délután 4 órakor gyűlést tartanak a tűzoltó lak-tanyában, amelyen az újjászervezés felett határoznak.

* **Kérelem.** Felkérjük az n. é. közönséget, hogy Nagyvárad és Váradvelence állomásokról Püspök- és Félix fürdőbe történő utazásaik alkalmával, ha a kirándulás 24 óránál több időre nem tervezetik úgy Nagyváradon, mint,

Váradvelencén menettérti jegyet váltani szíveskedjenek, mert ez által a visszatéréskor a menetjegy váltás kellemetlensége elkerültek. Kolozsvár 1908. június hó. Az üzletvezetőség.

* **Rosszak a Pece-hidak.** A Pece-hidak, melyek egyes háztulajdonosokéi, többé-kevésbé oly rozoga állapotban vannak, hogy közveszélyesek voltak miatt el kellett zárni azokat a közlekedéstől. A Koós Zsigmond tulajdonát képező ilyen rozoga hiddal ezt már meg is cselekedte a rendőrség. De rövidesen sorra kerül a többi is. Az illető ház- és híd tulajdonosok ugyancsak toldják-foldják a hidakat, de alaposan nem javítja egyik sem.

* **Hirtelen halál.** Budai János vámosházi lakos június 23-án egy jelentéktelen lábsérüléssel felvétel a Biharmegyei Közkórházban, ahonnan már gyógyultan el akarták bocsátani. Midőn f. hó 2-án este 11 órakor a kórteremben hirtelen meghalt. Dr. Barna Armin t. orvos által teljesített boncolás eredménye szerint a halált szervi szivbaj folytán beállott szivszélhűdés okozta.

* **A Pannónia-étterme.** A Pannónia pompás kényelemmel berendezett, kedves, meghitt éttermének az új gazdája Csipóth Ferenc, mindent elkövet arra, hogy a közönségnek irányában tanúsított nagyfokú bizalmát továbbra is kiérdemelje; Olcsó árak, pompás konyha, saját termésű finom borok. Zóna reggeli. Minden este elsőrangú cigányzene hangversenyez.

* **Egy röpkülő sörshordó kalandjai** és egész özőn kacagató, humoros felvétel, a világhírű *Pathé*-gyár pompás fölvételei szórakoztatják a mulatnivágyó publikumot a *Nemzeti-szálló* pompás kerthelyiségében, amely kitűnő levegője mellett szolid kiszolgálásáról és jó konyhájáról híres. A mozgófénykép előadások egész este tartanak, minden második nap új műsor. *Belépti-díj nincs.*

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor hiszen *Pais* Béla vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres *Európa-szállónak* remek mozgófényképek, az Apolló-mozgófénykép-színház mesésen sikerült fölvételei szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget. A széles vetítő-vásznon meglevenednek az orosz forradalom véres mozzanatait, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel perregnek be előttünk, majd a kacagató bohózatok és a legaktuálisabb, legújabb párisi fölvételek szórakoztatják a publikumot. *Belépti-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak. A zenét *Varga Stefi* teljes zenekara szolgáltatja.

* **Új vendéglő.** A volt «Kecskeméty-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x **Panama kalapok, nyári férfi ingek és színes cipők REICHARD áruházában olcsón lesznek árusítva.**

ÉRTESETÉS. Angol és honi gyártmányú szövetkülönlegességeim megérkeztek, kérem a nagyérdemű közönséget, valamint igen tisztelt eddigi megrendelőimet, szíveskedjenek **nyári férfi-ruha szükségleteiket**

magig újdonságaim tartanak, nálam megrendelni. Saját felügyeletem alatt vezetett műhelyben alkalmam van a legújabb fazonokban, a legelegánsabb uri ruhákat a legrövidebb idő alatt elkészíteni.

Szíves pártfogást kérve vagyok

* **Czillér Imre** mai hirdetésére felhívjuk az olvasó-közönség figyelmét.

Első katechetikai tanfolyam.

— Negyedik nap. —

Most tulajdonképpen más címet kellett volna alkalmazni. A negyedik nap délelőttjén ugyanis mintha félnapra szünetelt volna a hittanárok és hitoktatók egyesülete által rendezett kurzus, a congregatio praesesei tartották meg értekezletüket. A résztvevők ugyan többnyire ugyanazok voltak, de megjelent, sőt a vitában s előadásokban is résztvettek világi katolikusok is. Az egész napot a congregatio napjának mondhatjuk, annyira megérezett ennek hatása egész nap a kedélyeken.

Délelőtt 9 órára a Regnum Máriaumban gyűltek össze a kurzus tagjai s fogadták dr. *Majláth* Gusztáv gróf, erdélyi püspököt, mint a congregatio elnökét. A Regnum Marianum káptornájában mondott rövid *Veni Sancte* után a diszterembe vonultak, hol a püspök gróf megnyitotta az értekezletet, melynek céljait nem az elmélet megvitatását, hanem a tapasztalatok kicserélését tűzte ki, hogy így egyöntetű munkára serkentsük egymást.

Az értekezleten társelnöknek dr. Fiebiger Henrik, szatmári főgymn. vallásnánár, jegyzőnek pedig fölkerít Kriváld Ottó, főreáliskolai vallásnánár; majd az értekezlet hozzájárulásával sürgönyileg üdvözölni rendelte a hercegprímást, József főherceget, mint a congregatio fővédőjét és gróf Apponyi Albert minisztert.

Továbbá jelentette, hogy egyelőre névtelennek maradni óhajto azt indítványozza, tűzze ki a congregatio a tollforgató gárda elé ezt a tételt: Miképpen lehet a katolikus nevelést eredményessé tenni? Erre nézve a püspök mellé szűkebb körű bizottságba kiküldettek: dr. Mázly Engelbert, Izsóf Alajos, dr. Török Mihály és Thury Béla.

A tulajdonképeni első tárgy *Csucs* István felolvasása »A gyakori szent áldozásról. *Izsóf* Alajos az actiót mint új erőkre, a kispapokra szeretné kiterjeszteni, hogy az életbe kerülve ez ügynek buzgó terjesztői legyenek. *Endrey* Aladár pedig a filozófián tanárjelölteket is óhajtáná tájékoztatni, hogy később a vallásnánárok támogatói legyenek.

Több hozzászólás után *Komocsy* István tartotta meg élvezetes és lelkes ovációját »A congregatio a keresztény világnézet kialakításában« címmel.

A nagy hatással fogadott s több hozzászólást kiváltott, nagyszerű beszéd után *Nagy* Lajos vallásnánár olvasott fel egyértelmű heiyesséssel a congregatio magisztrátusról.

Majd *Göröcsöni* Dénes főreáliskolai tanár lépett az előadó asztalhoz. Sok tetszés közt fejtegette, mit várnak a civil társadalmi körökben a congregatiótól. Előre törtétezt s ha ezert a két világnézet összehasonlítása előbb is következnie kéne, a diadalmas csak ez a törtétezt tábor lehetne.

Igen élénk eszmecsere után a jelen voltak a Regnum Marianum vendégei voltak ebédre, melyen *Majláth* gróf püspök is jelen volt.

A délutáni előadásokat újra a központi papnevelőben folytatták.

Elsőbben dr. *Schütz* Antal piarista főgymn. vallásnánár tartott rendkívül mély filozófiai tudással megalapozott felolvasást »Az Isten — érvekről középiskolai hittanításunkban.

Dr. *Dudék* János elnök az előadás azon részére hívta fel külön a figyelmet: ne mondjuk ellenfelünkre, pl. Kantra, hogy nem tud semmit, hanem mutassuk ki, mirészben van részleges igaza mellett is nagy tévedése. Ez a cáfolás

Tisztelettel:

Hizsnyán János

férfi szabó

Nagyvárad, Kolozsvári-utca 37. sz. a.

igazi módszere, nem a lekicsinylés. *Ambermann* Miklós és dr. *Fludorovits* Zsigmond a gyakorlatiasságot és a tanítványok értelméhez való alkalmazkodást tartja jobbnak a magas filozofálás helyett.

A napot *Szusaai* Antal dobsinai plébános fejezte be. A lelkiismeret nevelése a házasság szentségére című és tárgyú előadásával. Amely igénytelen az előadó személye, oly gyakorlatiasak jó tanácsai a hívekre legfontosabb s mindenesetre legkényesebb kérdésben.

A rendkívüli nehéz tárgyak ugyancsak kifárasztották a kurzus tagjait, kik mégis férfias kitartással és új kedvvel kezdenek meg minden új napot.

M. J.

TANÜGY.

Tanítók napja.

A biharvármegyei tanítók egyesülete tegnap délelőtt tartotta rendes évi gyűlését a polgári iskola dísztermében, Rátkay József tanító-egyesületi elnök vezetése mellett.

A gyűlés a következőképp folyt le:

A tanítói dalárda kiváló szakértelemre valló vezetéssel énekelt el a Himnuszt. Ezután az elnök terjesztette elő terjedelmes s minden irányban megnyugtató jelentését. A jelentés pontos számadatokkal szolgál az elmúlt év bevételeiről s kiadásairól.

Ugyancsak az elnök előterjesztése folytán a gyűlés egyhangú lelkesedéssel üdvözölte gr. Apponyi Albert kultuszminisztert s Nagy Imre alelnök indítványára dr. Halász Ferenc miniszteri osztálytanácsost.

A választmány javaslata alapján a számvizsgáló-bizottság tagjainak Szűcs Izsót, Varga Gizellát, Rácz Jánost és Kemény Andort választották meg.

Az elemi iskola történettanításról Magdics Károly tanító dolgozata alapján Horváth István a kézimunkatanításról pedig Domokos Rudolf tartottak szakelőadást.

Ezután megválasztották a Tanítók Országos Bizottságba, az Eötvös-alap és Tanítók-Háza kezelő bizottságába küldendő képviselőket az elnök, alelnök, pénztáros és jegyző személyében.

A tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról Szentkereszti Tivadar értekezését Nagy Dezső olvasta föl. E javaslat kívánja, hogy a szolgálati évet 30 évre szállítsák le, az árva és özvegyek kegydíját, valamint az iskola fenntartók, az állam és a tanítók hozzájárulását emeljék föl. — Ezután a kiküldött bíráló bizottság tette meg előterjesztését a beérkezett pályamunkákról. A Méu Marót jellegű földrajz pályaművének a 250 koronás pályadíjat a bíráló kiadni javasolja.

A választmány javaslatát ezután egyhangúlag elfogadták, a jelíges levélből Csigas Mihály nagyváradai tanító neve került ki.

Szűcs Izsó indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy az ország összes tanító egyesületeit felhívja, hogy intézzenek kérést a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a félára vasuti utazást a községi és felekezeti tanítóknak is adja meg. Végül Vasady Lajos tanfelügyelő indítványára elhatározták, hogy széleskörű gyűlést rendeznek a tanítói internátum javára.

A gyűlés után a tanítók a Püspök-füredőbe mentek ki, ahol igen jól sikerült hangverseny volt. Jelen volt Glac Antal főispánom és a tanfelügyelőségen kívül az összes igazgatók, igazgatónők, tanítók és tanítónők. A hangverseny számaiból kiemelkedik Papp Mariska és Lobelmayer számai, akiket zajos ovációban

részesített a közönség. Hangverseny után tánc volt, mely reggelig tartott.

A pontos kiszolgálás és izletes konyha Kernáts Ferenc jó hírnevét emelte.

Kézügyességi kiállítás.

A slójd Magyarországon még nem régi keletű, de a kormány felismervén annak az egész életre kiható fontosságát, az új iskolai utasításban már kötelezőleg kimondja az elemi iskolákban a kézügyesség tanítását.

A nagyváradai elemi iskolák ezen a téren már igen szép eredményt értek el s erről számot is adnak abban a meglepően gazdag és tanulságos kiállításban, amely tegnap nyílt meg a községi polgári és az iparos tanonciskola helyiségeiben.

Be van itt hat teremben mutatva annyi apró ügyes dolog, hogy a látogató elcsodálkozik az ügyességen, amivel a tanulók azokat elkészítették.

Az I. és II. osztályokban a kezdő rajzokon kívül fából, agyagból, szalmából, papírból miniatúr házi butorok, virágok, házi állatok, szerszámok, apró házak templomok vannak.

A III. osztálynak termében különösen megkapóan ügyes dolgok a *Szentkereszty* Tivadar vezetése alatt az újvárosi kath. iskola növendékei által készített agyag dolgok; gyümölcs, állat, használati tárgyak utánzatai festve, papírmunkák, agyagból Biharmegye domborművé térképe.

Ugyan ezen teremben más iskolából számla papír és agyag dolgok.

A III-IV. osztály munkái már a fejlődést mutatják. Agyag terracotta-utánzat faldíszek, térképek, virágok domborműben, fa, szalma, papírmunkák.

Az iparostanonc-iskola növendékeinek csoportjából kiemelkednek a remeknek mondható agyag-mintázatok, melyek domborműben igazi meglepetést keltenek finom kidolgozásukkal, izlésükkel. Ez a kollekción bármely műipariskolának is becsületére válnának.

Igen szépek itt a szakrajzok s a segítők továbbképző tanfolyamának építészeti szakrajzai, tervei, amelyek igazolják, hogy a nagyváradai ipariskola az országban a legelső s amelyre az igazgató: Szűcs Izsó és a tanári kar méltán büszke lehet.

Külön teremben vannak kiállítva az elemi VI. osztály növendékeinek csinos, sőt meglepően szép lombfűrész-munkái, rajzai.

Egyenként nem terjeszkedhetünk ki az osztályokra iskolánként, azonban a siker teljes ismerése mellett felemlítjük, hogy a kiállított tárgyak készítőit Raffayné, Hegyesi Katica, Petrás János, Szentkereszty Tivadar, Csigas Mihály, Bitzó János, Eisele Sándor, Kertész A., Eber Béla, Nagy Dezső, Rátkay József, Láczy József, Csordacsics Ferenc, Mártonffy Zoltán Domokos Andor, Dernyei I. tanítók és az iparszakaszonkénti szaktanítók oktatták, akiké az érdem a szép eredményért.

Megemlítjük még, hogy a folyosón Szűcs Izsó igazgató gazdag rajzgyűjteménye van kiállítva.

A kiállítás ma, vasárnap délelőtt 9 órától

12-ig s délután 3-tól 5 óráig bárki által minden díj nélkül megtekinthető. A tanúgy-barátok és a tanúgy iránt érdeklődők érdekes dolgokat látnak, ha megtekintik a kiállítást.

TÁVIRATOK.

Egy tűzijátékgyár égése.

Cleveland, július 4. Egy tűzijátékgyár tegnap itt felrobbant. A tűzveszedelem tovaterjedését nem lehetett semmiképpen megátolni. A tűzoltóságnak sikerült az égő gyárból tizenkét leányt létrán át megmenteni. Hét ember odaégett.

A perzsa forradalom.

London, jul. 4. Egy itteni lap teheráni jelentése szerint a sah tanácsadói az orosz párttal együtt három pártra oszlanak, amelyek közül nyilvánvalóan az orosz párt befolyása a legerősebb. — Ugyanazon lap híradása szerint az orosz bank sürgeti a kereskedőket, hogy kötelezettségeiket a melyek 1 fél millió font sterlingre terjednek tegyenek eleget. A kereskedők, akik nem tudnak fizetni, ezt ürügyül tekintik, hogy a bazárokat zárva tartsák. A nacionalisták ismét akeióba lépnek.

London, jul. 4. A Daily Mail jelenti Teheránból: A vidékről érkező táviratok rendkívül szigorú cenzurája miatt a teheriszi helyzetről nem tudnak semmi biztosat. Az alkotmánypártnak két napig sikerült állásait megtartani, de az ellen-tábor azóta csapaterősítéseket kapott és most ismét előnyben van.

Harc a Kaukázusban.

Tiflisz, július 4. Vasárnap óta tart a harc. A sebesültek száma meghaladja a 700-at. A halottak száma 370.

A portugál király gyilkosok leleplezése.

Lisszabon, július 4. A kamara ülésen szenzációs leleplezést tett egy portugál képviselő, akit azzal gyanúsítottak, hogy részt vett a király ellen elkövetett merényletben. A képviselő kijelentette, hogy a gyilkosság előtt tényleg tartottak egy értekezletet, melyen a gyilkosságot elhatározták. Ezen a gyűlésen a jelenlegi kormány tagjai közül igen sokan voltak jelen.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 4.

Osztrák hitelrészvény — — 631.25
Magyar hitelrészvény — — 748.—

Friedländer I. Izsó

angol uri-divat szabó

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesitem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból álladón nagy raktárt tartok Kívánatra mintákat házhoz küldök

Angol, skót és belföldi különlegességek.

Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Izléses munka.

Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 4

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 4.			
Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereségy sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleon)der	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

NYILTTÉR.**Javitó**

és pótvizsgákra lelkiismeretesen előkészít nyelv-tanfolyagokból szaktanár.

Cím kiadóban.



A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyakalács, mely az összes e fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és táperezű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Bisquit kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügel-futterfabrik, Wieser-Neustadt. 250-nél több első díj. A Fattinger-féle tápszert állatorvosi ellenőrzés mellett készült.

Gazdasági**KÖTELEKET,****Kéveköteleket,****zsinórokat, zsinórokat, tor-****naszereket és hinta ágya-****kat minden méretben.****Zsákokat****Ponyvákat,****bármely minőségben****legolcsóbban**

szállít

Radó Samu és T^{sa}

kötélfonó ipartelep

Nagyvárad, Nagyvásár-tér. Telefon 240.

ÉRTESETÉS.

Miután egyes tisztelt vevőim panaszkodnak, hogy a konkurencia azzal akarja őket félrevezetni, hogy cégem **kosztümöket és ruhákat már nem vállal**, ezáltal értesítem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy elsőrangú műtermeimben a legjobb kiállítású **kosztümök** készítése ugy most, mint a jövőben elvállaltatik s eltérés csupán annyiban van, hogy az árak az eddigieknél jóval alacsonyabbak.

Műtermeim vezető szabásai: **Böhm és Friedmann** urak elég garanciát nyújtanak arra, hogy a legkényesebb igényeket is minden tekintetben kielégítem. Ennélfogva felhívom a tisztelt érdeklődőket, hogy szükségletük beszerzése előtt áruházamat okvetlen felkeresni méltóztatassanak, hogy áram olcsóságáról személyesen meggyőződést szerezhessenek.

Kiváló tisztelettel
Ifj. Kohn Sámuel.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

POVAZSÁN JÓZSEF

≡ elektrotechnikai vállalata ≡

Nagyváradon, Városi bazárépület színházi oldal.

Tervez és készít:

mindentéle erős és gyenge áramu **villamos munkálatokat**, u. m.: **csengők, házi és szabad távbeszélők, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és**

:: villamhárító berendezéseket ::

lelkiismeretes kivitelben jutányos árral. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.

≡ **Telefon 525.** ≡

257

BETON VÁLLALKOZÓ

szíves figyelmébe ajánlom a T. K. építész és építelő uraknak, hogy vállalkozom egyszerű munkáktól legdiszesebb kivitelig, ugymint Terrázó, vasbeton, cément, burkolatok. Rendelésre készítek márványutántzat, szokli vagy kör és függő lépcsőket, ugy Rabc falhoz gipsztáblák készítését cementből. Fürdőkád, vízmedencék és földalatti csatornák levezetését lelkiismeretesen es jutányosan készítek. Kész betoncsöveket eladásra tartok 10 és 15-ös 20-as 30-as belméretekben. A nagyérdemű közönséget értesítem, hogy levélbeni fel-szólításra ugy vidéken, mint helyben készséggel megjelenek. Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel.

259

BODÓ SÁNDOR cementező-mester

Nagyváradon, Vitéz-u. 18. sz.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhely. Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő-
uri szoba és

szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendelkezésre állnak nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olosó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

FAZEKAS KÁLMÁN

adásvételi közvetítő- és okmányszerző irodája
Kapuczinus-utca 5. szám. (Földszint 5.)

Néhány szó arról, hogy mivel foglalkozik a
Fazekas Kálmán irodája.

A Fazekas Kálmán irodája Nagyváradon Kapuczinus-utca 5. sz. alatt megszerez nagykorúsítási engedélyeket, katonaköteles ifjak részére, akik sorozáson túl nincsenek nőülési engedélyeket, nem magyar hangzású neveknek névváltozási engedélyeket, külföldre szóló utleveleket és hajójegyeket.

A magukat önállósítani akaró kereskedők és iparosok részére iparigazolványt vagy egyéb hatósági engedélyeket.

Megfigyeléseket eszközöl kényesobb természetű családi ügyekben és kívánatra leutazik bármelyik vidékre is.

Elfogad mindennemű munkák szép kivitelbeni lemásolását több példányban is.

Fölvesz házak, szőlők, földek, adásvételek közvetítését.

Lebonyolít gyorsan jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket valamint váltó kölcsönöket.

Ezen iroda ma Nagyvárad legsikeresebb adásvételeket hirdető-, közvetítő-, tudakozó- és okmányszerző-irodája Kapuczinus-utca 5. földszint 5. szám.

A közeli napokban ismételt a következő házak lettek nálam bejelentve:

1. Lukács György-utca 24. sz. modern uriház, mely felerészben teljesen új épület adómentes, terjedelmes nagy gyümölcsös kerttel a város legszebb fűvelésű utcája, a bankteheren kívüli összeg is igen kedvező fizetési feltételek mellett törleszhető, bárki is itt olcsón vételhez jut.

2. Vitéz-utcán Czap Sándor tulajdonát képező ház melyen hét rendbeli lakosztály teljesen új egyrendbeli régebbi épületen van két utcára nyílik kényelmes, bankteherrel igen olcsón sürgősen eladó.

3. Halász-utca 42. sz. Szilárdan épített szép frontu új ház 8 rendbeli lakosztállyal, nagy kerttel, adómentes kényelmes amortizációs bankteherrel elutazás miatt igen olcsón sürgősen eladó. Téglavető-utca 41. sz. ház eladó.

4. Keskeny-utcán egy szilárdan épített ház három rendbeli lakosztállyal virágos és külön baromfi udvarral, kényelmes és olcsó bankteherrel.

5. Ósi-téren 9 rendbeli lakosztály 6 százalékos jelzálogkölcsönrel levő ház. Jó vétel bárkinek is és jól jövedelmező.

6. Lukács György-utca elején egy modern ház 5 rendbeli lakosztállyal nagy gyümölcsös kerttel, amortizációs kölcsönrel, kevés pénzzel megvehető, sürgősen eladó.

7. Jókai-utca 14. sz. új ház igen olcsón megvehető, valamint a város minden részéből vannak nálam bejelentett házak a Lukács György-utcán egy modern 5 szobás lakás megfelelő mellékkeliségekkel egy nagy gyümölcsös kerttel kiadó.

8. Kórház-utcán 14 évig adómentes ház, modern uri lakással, fürdőszobával külön baromfi udvarral, kis szőlőkerttel eladó.

9. Kolozsvári-utcán villamos megállóhely, 11 lakóval, egy üzlethelyiséggel 15 százalékos jövedelmező ház olcsón eladó.

10. Kertész-utcán 5 utcára ágazó ház felerészben, 14 évig adómentes, hat lakosztállyal kedvező

feltételek mellett eladó.

11. Varga József tulajdonát képező Viz-utcai adómentes új ház 7 lakosztállyal 10 százalékos jövedelmező, kevés pénzzel megvehető.

12. Uri-utcán több ház üzlethelyiségekkel valamint a külvárosban több ház eladó, kevés pénzzel megvehető.

13. Lovas-utcán egy bérház, mely Grósz Salamon tulajdonát képezi, jó feltételek mellett olcsón eladó.

14. Fűzes-utca 13. ső. új ház, adómentes, igen olcsó törlesztéses bankteherrel eladó.

15. Egy ház a főtérhez közel, olcsó jelzálogos teherrel 120.000 koronáért eladó.

16. Kertész-utcán háznak való nagy telek, esetleg házzal együtt is eladó.

17. Magyar-utcán egy kisebbszerű ház olcsón megvehető.

18. Egy ház, melyben iparosok által látogatott vendéglő van, szép terrasszal, nyári veteményes kerttel, kuglizóval, gyárak közelében igen olcsón eladó.

19. Hágó oldalon, az arany hegyen termő szőlők, görög oldalon szőlőnek való földek eladók.

20. Felső-Körös oldalon 4 hold szőlő 1600 □ ölével termő szőlő és külön 3 és fél hold 1600 □ ölével, 1 hold termő szőlő, 2 hold lucernás, fél hold szilvás olcsón eladó.

21. Egy közel vidéki városban egy ház szép nagy telekkel, üzlethelyiséggel, korlátlan ilalmérséssel, fedett kuglizóval, nagy veteményes kerttel, 10 öles görével, jégverem, jövizű kut az udvarban, jogátírásért a tulajdonos felelősséget vállal, igen olcsón jó feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást a legnagyobb készséggel és teljesen díjtalanul nyújt FAZEKAS KÁLMÁN általános adásvételi-, hirdető- és közvetítő-irodája Kapuczinus-utca 5. szám.



Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban

GLEICHENBERG KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Stájerország.

Nyári évad: Május 15-től október 1-ig

Féltápn jellegű legkedvezőbb klimatikus viszonyok.

Gyógyjavulatok: légzőszervek, (hurut, asztma emphysema,) szivizem betegség e idegbajok, rekonvalescentia.

Gyógyeszközök: inhalációs és pneumo-terapie, szén-savas fürdők, hidegvízgyógyintézet, gyógygimnasztika, napfürdők stb.

Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás, Johanniskut, Klausenforrás.

Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás-és kocsikról gondoskodik a fürdőigazgatóság. 210

„A világ közepéhez“ címzett kert-helyiségembe a

Vénusz mozgófénykép

előadásait ma vasárnap folyó hó 28 tól kezdve, minden este előadást tart.

:: Világhírű felvételek. ::

Szabad bemenet!!

Becses pártfogást kér

Bethlen utca.

Paizs Béla

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a volt özv. Gyurkovics Béláné helyiségében a színházza! szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérenemű varrodát,
hímző és előnyomdát

melyben mindentféle fehéreneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenygyekre elfogadtatnak.

Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és hímző leányok jó fizetéssel ugyanott felvetetnek. — Tanuló leányok felvetetnek

BENZINMOTOROK

gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, „losonczi drill“ vetőgépek, resiczai acélekék, teljes malomberendezések stb. stb.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V., VÁCI-KÖRUT 32.



Tátray Sándor

vasöntő, épület és műalkatás műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítást, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület és sárcsák készíttést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a. 500

VILLAMOS és LÉGSZESZ

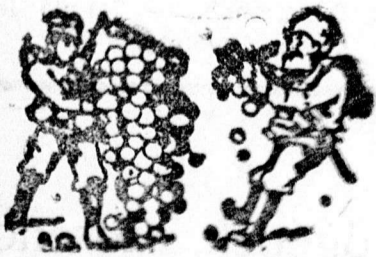
világítási berendezéseket, elektromotorok, Dynamogépek szerelését magánosok kastélyok és malinok részére. **Telefonok, jelzőcsengők, villámhárítók, ivólámpák, lámpák valódi Auer-gépek szállítását, lámpaszekerek pótlását azok berakását, berendezések jókarbantartását a legmérsékeltőbb árak mellett elvállal** 285

ifj. Stern Sándor cég
Nagyvárad, Bémer-tér 2.

|| Költségvetések díjmentesen ||
egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Telefon szám 556.

Szőlő-oltványokat



szőlő, fajtisza
sárgáért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint irásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról. 24

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMEK, KISSÉ SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESITETT, SZÉNSAVDUS,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzziási gyógyfürdő Igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig



ABADIE

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egyévi önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s amelynek **eddig végzett 643 növendéke** elsősorú kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, postai, távírdai, vasuti, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást **1908. szeptember hó 1-én nyitja meg 21-ik évfolyamát.**

Az intézetet az 1907—1908-iki tanévben 193 tanuló látogatta, köztük 76 vidéki, kiknek **jó családoknál való elhelyezése ügyében dr. Kováts S. János** ur a legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1908—1909-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások f. é. június hó 30-án és július hó első öt napján történnek. A beiratásoknak szeptemberre való halasztása a szülőkre és tanulókra nézve azon veszéllyel jár, hogy tömeges jelentkezések folytán egyik-másik osztálynak netán szükségessé váló párhuzamosítása, részint berendezett tanterem, részint elégséges tanterem hiányában szeptemberben már keresetül viheto nem levén, az akkor jelentkezők felvehetőek nem lesznek; míg a párhuzamosítás szeptemberre eszközölhető akkor, ha annak szüksége már július első napjaiban mutatkoznak. Szeptemberben csak kivételesen vétetnek fel tanulók, vagyis ha a szabályszerű létszám be nem lett.

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskola-épületben, Deák Ferenc-utca 3. azonnal megküld.

Nagy-Vátad, 1908. évi június hóban.

Reismann Mór,
a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

331 1—10

Valódi brünni szövetek

Az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény	10 korona
teljes férőruhához	1 szelvény	12 korona
hoz (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény	15 korona
elodendő, csak	1 szelvény	17 korona
	1 szelvény	18 korona
	1 szelvény	20 korona

Egy szelvényt fekete szalonnához 20. — K. -t, színtűt, felöltőszövetet, turistalódot, súlykamagrat stb. stb. gyári áron küld a mintá megküldésére és azonnal a cég mindenütt ismert postagyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, az szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Örökös választék.

Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Nyári vendéglő.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint az előnyösen ismert **Karger-féle vendéglőt átvettem** és megnyitottam.

Egyetlen vendéglő a hegy tővében.

Állandóan frissen csapolt kőbányai sörök, országos híri borok. — Hideg és meleg ételek.

Figyelmes kiszolgálás. — Tekepálya.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Roskoványi László,
bérlet.

Pénz.

Olesó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

Wallerstein Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

a bekövetkezett
:: holt idényre ::

a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.

„Keleti pályaudvar“

Nagy szálloda.

Budapest, Thököly-ut 181 szám.

Villanyvilágítás, fürdők a legmodernebbül berendezve.

Mérsékelt árak

Tulajdosos: **HERSCH SAMU.**

SIRUP-PAGLIANO a legjobb vértisztítószer. Feltalálója Girolamo Pagliano florenzi tanár, 1838 óta állítja elő. Sirup Girolamo Pagliano a legjobb és legbiztosabb hashajtószer. mely 1838 óta sok ezer családnál a legjobb eredménnyel használtatik. Orvosi rendeletre minden jobb gyógyszerárban kapható. Megszünteti a székrekedést s annak következményeit, mint vértorlódás a fejbe stb., előmozdítja az anyagcserét s vértisztítóan hat bőrkiütések, csúsz, köszvényél stb. Megrendelések intézendők: Girolamo Pagliano tanár, Florenz (A. 48.) Via Pandolfini. Elismerő leveleket és prospektust ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség: Dr. F. Herzig, Wien, VII. (A. 48.) Mariahilferstrasse 48. Gyógyszertárak főlelakatként kedvező feltételek mellett keresztetnek.

255 1-9

Kereskedők, gyárosok,
vállalatok és iparosok

szives figyelmébe!

A villamos kocsijainkon levő **hirdetési helyek** bérbeadását mai naptól kezdve házilag fogjuk kezelni s így alkalmat adhatunk a t. érdekelteknek, hogy **hirdetéseiket igen mérsékelt évi, havi esetleg napi bérleti díj** mellett, a **legszembeötlőbb módon** a közönség elé állítsák.

A **hirdetések** kifüggesztésére 18 kocsik van berendezve, mely kocsik naponként felváltva más-más vonalon vannak forgalomban.

Kifüggesztésre mindazon kartonra, vas, vagy falemezre nyomott vagy festett hirdetések elfogadhatók, melyeknek szövege vagy illusztrálása a közérkölcst nem sérti.

Közelebbi részletes felvilágosítások az igazgatósági irodától nyerhetők.

A Nagyvárad Városi Vasut Igazgatósága.

Nagyvárad, Vár-tér 2.

Telefon 24.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

24

Cipők! Kalapok!

A legtartósabb : kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító Nagyvárad (Kishidő).
Kizárólag saját készítményű férfi és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruháknak, piquet, zefír, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyitott meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját tejes, kitűnő borával, finom Dreher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
== SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésben ==
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a

Gőzmosóda és vegytisztító gyárba, NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruháknak a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetnek és pontosan hazaszállítanak. — Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, matrác, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az **Agyne-mű raktárban**
Kossuth u. 12.
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, lipitól-turó, sajtok, szalámi és lótt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..

Tarsoly és Risztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.
Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltenek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd — cipész —

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legjobb divatszabású urfi és női cipőket. Alapítva 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitűnő italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Klepner és Szigeti

polgári és katonai szabók.
Beöthy Ödön-utca 35. szám.

A legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, úgy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi izlés szerint, állandóan raktár katonai felszerelésekben. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beöthy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a divatosabb kelmékből.

KOVÁCS JÁNOS

elsőangu cukrászati speciálista
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum 11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.
Asztali borok > > 36—40
Pecsenye borok > > 50—60
Kitűnő rácz ürmös > > 50 kr.

Steitner István, Kapucius utca.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.



Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső**, Nagyvárad, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos
Szent János-utca 12.
Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legerősebb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szaecvay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasoló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefogókat és férfi-ruhák tisztítását valamint mindennemű ruhákat a legelősebben s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LERNER CZILI,

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boezonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.
Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.